

BRUSEL

Josef NOVOTNÝ a Přemysl LIŠKA, foto autoři

Jedním z cílů na cestách s Klubem čtenářů Střelecké revue byl Brusel, respektive tamní Královské muzeum armády a vojenské historie. Byla-li sbírka v Koblenci ukázkou vysoce funkčních, víceméně neestetických válečných strojů, sbírky v Bruselu potěší každého milovníka starožitností. Již samotná budova, kterou dal vystavět král Leopold II. na místě bývalého cvičiště civilní gardy, soutěžila svou výstavností s nejpřednějšími stavbami Paříže.

Park a palác du Cinquantenaire (padesátiletí) z let 1880-1909 byl postaven k 50. výročí vzniku samostatné Belgie. Budovy jsou propojeny kolonádou, která ústí do 45 m vysokého vítězného oblouku. Odtud je nádherný (a bezplatný) výhled na Brusel včetně nedalekého náměstí Montgomery se sochou anglického maršála, který je považován za jednoho z osvoboditelů Belgie zpod německé okupace v době druhé světové války.

Jako Středoevropané se vedle domácích historických sbírek zbraní zaměřujeme především na expozice v sousedních, tedy německých a rakouských muzeích. Bruselské muzeum

je u nás poměrně neznámé, ačkoliv bezesporu patří mezi několik nejpřednějších na světě.

Území dnešní Belgie bylo dějištěm většiny významných válečných konfliktů v Evropě. Když nebudeme hovořit o římských válkách, pak od středověku tvořily bohaté Flandry a Brabantsko jakýsi nárazník mezi Francií a německými státy. Od 15. století až do konce století 18. byla Belgie součástí nizozemských habsburských držav (a obyvatelé se zúčastnili všech habsburských válek i mnoha protihabsburských bojů). Samostatné Belgické království vzniklo v důsledku revoluce roku 1830 odtržením od Holandska. Jen 15 let

koloniální mocností a vedla řadu koloniálních válek. Ve 20. století bylo belgické území jedním z nejvýznamnějších bojišť obou světových válek.

A nejen to. Stačí jednou větou říci, že v Belgii je Lutych, už celé půltisíciletí jedno z nejvýznamnějších center světové zbrojní výroby. To všechno se odráží ve sbírkách Královského muzea armády a vojenské historie, které na tomto místě sídlí od roku 1923.

Hned u vchodu muzea nás zaujme povědomá tvář. Podobizna Josefa II. otvírá expozici, připomínající období, kdy jsme spolu s Belgičany sdíleli stejné panovníky. Belgičané císaře Josefa příliš nemilovali a neváhali proti jeho reformám revoltovat. Vedle zbraní a uniforem zde můžeme spatřit i soubor 115 olejomalb od J. Van Imschoota, zachycujících tuto brabantskou revoluci, která na konci 18. století vedla ke svržení Habsburků.

V přilehlé galerii jsou umístěny nejstarší exponáty. Plátová zbroj, polní i přepychová turnajová brnění, meče a dýky pocházejí převážně z majetku vévodů z Burgundska, Karla V. a španělského krále Filipa II. Expozice zahrnuje i kolekci honosných palných zbraní s kolečkovým zámkem. V této části je každý exponát více méně unikátem těžko vyčíslitelné historické i umělecké hodnoty. Jak se s chladnými zbraněmi zacházelo, vysvětluje malá videoprojekce, která se

předtím se ale na dnešním předměstí Bruselu odehrála historická bitva u Waterloo pod velením Napoleona, Wellingtona, Blüchera a dalších slavných vojevůdců. V 19. století se Belgie stala

znamuje návštěvníky s jednotlivými šermířskými školami a styly.

Zdi dalšího sálu, plné historických obrazů, praporů a rozet vytvořených pistolemi, šavlemi či přilbami, připomíná

nají spíše historizující interiér zámku 19. století. Ve vitrínách jsou doslova namáčkány sbírky uniforem, zbraní, medailí a spousta dalších dobových reálií z období let 1792 - 1914.

Úvodem je dokumentováno období, kdy Belgie spadala pod francouzskou nadvládu. Z republikánské éry pocházejí polychromované figury vojenských hudebníků, období konzulátu připomíná pár přepychových pistolí - dar konzula Bonaparta generálovi Vandammovi. Neslavný konec císařství ukazuje sbírka zbraní, uniforem a dalších předmětů, pocházejících z bojiště u Waterloo.

Následující rozsáhlá sbírka dokumentuje sílící moc mladého státu po roce 1830. Uniformy belgické armády, námořnictva, civilních gard, stejnkroje dobrovolníků bojujících v Itálii, Mexiku či v Africe připomínají toto historické období. K zajímavostem patří několik velkých kolekcí domorodých afrických zbraní pocházejících z dob kolonizace Konga.

Také další hala začíná sbírkou honosných přileb pěších, jízdních a gardových útvarů německé armády. Tato nádhera však velmi rychle vybledla v bahních zákopech první světové války.

Parádní uniformy vystřídaly první primitivní plynové masky, protichemické obleky, neforemné azbestové obleky obsluh plamenometů či primitivní železné prsní pancíře a přídavné pláty k polním přilbám. Rozsáhlá sbírka připomínající první světovou válku obsahuje zbraně a uniformy všech válčících států. Českého návštěvníka potěší sbírka uniforem československých legií. Z těžkých zbraní můžeme spatřit např. slavnou francouzskou pětasedmdesátku, jež se stala prvním moderním dělem v historii. Její modernizované verze ještě sloužily ve stepích východní fronty či jako výzbroj amerických středních bombardérů B-25G v době druhé světové války. Také rakousko-uherská škodovácká houfnice M1914/16 ráže 149

mm sloužila v československé, rakouské, maďarské a italské armádě až do čtyřicátých let. Francouzský tank Renault FT-17 a anglický Mk IV připomínají nový typ zbraně, kterou zrodila Velká válka. Zvláště v posledně jmenovaném zažívala osádka 8 mužů horké chvíle, a to nejen kvůli válečné vřavě. Motor tanku dokázal „vytopit“ vnitřní prostor na téměř 40 °C.

Na přilehlém venkovním dvoře jsou soustředěny tanky z období 1938 po současnost. Je zde například německý PzKpfw.IV/H, francouzský tančík Renault UE, anglický pěchotní tank Matilda nebo americký Sherman M4A4 Firefly vyzbrojený britským sedmnáctiliberním dělem. Následující obrovská hala hostí obrovské letecké sbírky. Najdeme zde letadla první světové války - Halberstadt z roku 1918, anglický Sopwith Camel nebo francouzské stroje Spad XIII a Caudron G III. Druhá světová válka je mimo jiné zastoupena stroji Bristol Blenheim IV, de Havilland DH. 98 Mosquito a Spitfire Mk.IX připomínající boje belgických perutí v řadách RAF. Z pováleč-

ných strojů zde můžeme spatřit např. Hawker Hunter, Mirage VB, F-4, Draken J-35, F-16 ale i MiG-17, L-29 a Jak-11 v barvách československého letectva.

Bohužel další sbírky z doby druhé světové války zůstávají uzavřeny, ale i tak je návštěva vojenského muzea obrovským zážitkem. Minimální dobu prohlídky odhadujeme na 4 až 5 hodin, ale kdyby si člověk chtěl prohlédnout opravdu všechno, potřeboval by snad týden. Za pozornost stojí i arkády mu-

zea, kde je soustředěna Ribeaucourtova kolekce honosných historických zbraní, a dále sbírka bankéře G. Titeky, obsahující unikátní vojenské hudební nástroje a umělecky zdobené zbraně z období francouzského prvního a druhého císařství.

Muzeum je otevřeno denně mimo pondělí od 9 do 12 a od 13 do 16.45 h. Vstup je bezplatný. (Totéž se bohužel nedá říci o neméně zajímavé stále výstavě Autoworld, která zaujímá protější křídlo paláce.)

